

Kandahar. Kabul
Vol.11, No.3, Jawza 1349
(May 1970)

کندهار

شماره ۳

اعلیٰ حضرت معظم هما یولی د افغانستان محبوب
پولواک او د استقلال ساندوی

معظم ټولواک همایونی اعلیٰ حضرت د مرحوم

علامه استاد سلجوقی پاتو کسانو ته تسلیم فرمایلی او شاهانه مهر پاتو کسانو ته

معظم ټولواک همایونی اعلیٰ حضرت د جوزا په ۱۸ نېټه د ماښام په شپږ لېږمو بجو
د علامه استاد سلجوقی کور ته تشریف فرما شو! او دهغه مرحوم پاتو کسانو ته
پاتو تسلیم وکړ ما په او په هغوی یې شاهانه مهر پاتو کسانو ته په مقابل کې
ستا توری حمیرا سلجوقی دهغه مرحوم د کورنۍ په امانت کې د همایونی ذات
د مرحوم او مهر پاتو کسانو ته سپاس گذاري وکړه .

د موردورغی په مناسبت

د جوزا شپږمه

نېټه

د اعلیٰ حضرت د معظمی ملکي دینام متن

بسم الله الرحمن الرحيم

ټولواک ټولواک:

خوشحاله یم چې ددغی مبارکې ورغی له امله میندواو ټولواک
ټولواک ټولواک له مبارکې ورغی
د موردور مقام د احترام په غرض د خاصو مراسمو په ځای کول چه د
اسلام د مقدسو تعلیمونو او زموږ ملي سپېڅلي ارکانو او مهمو
سینو هغه سرچینه ایسی په حدیث کښی یې د ملي ثقافت دیوی عنعنوی
په غوره کړېده .

په ټولواک کښی د موردور مثبت نقش اجرا کیدل د کورنۍ په قانون
او بنسټ کښی د محور په حیث او د بشري ټولنواو د بشريت د مسا له
د نیکمرغۍ او بریا لپاره په پیدا کولو کښی د بشر د افرادو د لومړنۍ
او دیر اغیزه ناک لارښوونکی په حیث زېږت زیات ارزښت لری
له همدی کبله ددغو مراسمو په ځای کول ځینې وجایب او وظیفې
هم منځ ته راوړلې .

د موردور ورغی نما نخل په عین حال کښی میندی ددوی د وظیفو
حساسیت او اهمیت له منوجه کوی له ملي خاوندو د وظیفې
د بریالۍ او اغیزه ناک ټول سر له رسیدو په لار کښی د میندو له پاره
د برابری زمینې د منځ ته راوستلو له لاری د موردور مقام په رښتیا ټول
نما نخل کیدای شی .

زموږ ټولو ملي او انساني وظیفه ده چه د نن ورغی او د راتلونکي
وخت د میندو په معنوی، ذهني او تعلیمي وده او ددوی د حالت په پیا
کېدو کی کوښښ وکړو ، ځکه هغه میندی چه له دغو نېټو
په تیره بیا له پوهنې او دینودنې او روزنې او د کورنۍ په کانون کښی
په زړه پوری فضا په منځ ته راوستلو کښی به یې بریالی وی

په دی وسيله د وطن د اولاد د فردی او اجتماعی سر زوشت
په مثبت تنظیم کښی د میندو له کټور نقش او ددوی ورځینې او سپېڅلي
اشارو هغه د خپلي خوشحالی هر آب بحر گندوم او له لوی خدای څخه هیله
ارم چه ټولو میندو ته ددوی د ملي او بشري ستر ووظیفو اجرا کولو کښی
دیر توفیق ورکړی . د موردور د ورغی په مناسبت او د تفصیل یې په ۱۶ مخ کې

د نړۍ د ولسو د خپل ژوند
په تاریخ کښی ښه وایي
ورغی لری کومې ورغی
چې ددوی د افغانو روح
وی هغه همیشه هر کال
په هم هغه نېټه نما نخل
او د نهمه د شکر د یادښی
په نامه یې د خوښی اظهار
په خاصو مراسمو سره کوی
افغان ولس هم په خپل
تاریخ کی داسی څو ورغی
لری چې هر کال یې المین
ایسی او په ویاړی

همدغه د جوزا شپږمه
نېټه هغه ورغ ده چې موږ
دیره متقدر احدهما ری
قدرت او قوت په مقابل کښی
د مقابلې جنه پورته کړی
وه او په دغه ورغ مو پدوی
ومنل چې ددی خاوری آزاد
شر به ولس د شرافت مرګ
ته تر جویج وړ کوی له دا چې
دا جنه خپل ولس ته غاړه
کښی پدی

کوم ټکی چې د انه
دو پاڼی او قدر وړ دی
هغه دادی چې افغان ولس
په دیر لږ ولس او خورا کم
د سرمدالی پاته برخه دوشی
په دیم مخ کی

LIBRARY OF CONGRESS
ISLAMABAD OFFICE
18 APR 2005
CONTINUATION 6

اعلیٰ حضرت شہید سعید محمد نادر شاہ غازی [رح]
زمونده یو او د خپلو اکی ټکنډوی او د وطن ناچی

مرحوم والا حضرت سپهسالار غازي سردار
شاه محمود خان ديوار قانع

د کابل فاتح والا حضرت مارشال شاه ولي خان
غازي چي دخپل واکي د بېرته کتلو په مهر که
کي ئي له هديرېدونکي خدمتونه کړي دي

دامتياز خاوند: د مملوع افغان لشراتي مؤسس
مسئول مدير: زلمي (بارك)

كندهار

مهاجرتي خبرونه

تاريخي، اجتماعي، علمي، ادبي

اداره: د شهيدان لخوا

د تاسيس كال ۱۳۳۹

د پوښتني كال درېمه گڼه

پرله پسې گڼه ۱۱۷

کالنۍ يه

په كندهار كې [۲۸] افغانۍ

د هيواد په داخل كې [۳۲] د

په دېاندنيو هيوادو كې پوهالار

د غبرگولي مهاجرت

۱۳۴۹ لمريز كال

د دې گڼې مضامين

مخ ۱	د ښار لوی پلان
مخ ۲	اصالت و جودی
مخ ۳	د مرحوم استاد علامه صلاح الدین سلجوقی مړینه
مخ ۵	د سولې سندره
مخ ۶	المنطلو طی
مخ ۷	د عشق فلسفه
مخ ۸	د سپوږمۍ په باب نوی معلومات
مخ ۹	مېده او کښې او مېده کاري
مخ ۱۰	هغه لاره
مخ ۱۱	د ادب و پرمختی
مخ ۱۵	شپږ زره کاله پخوا
مخ ۱۶	ممتاز مېندی
مخ ۲۰	عجب
مخ ۲۱	د كندهار هغه لاره د هراچي
مخ ۲۳	په كندهار كې په تير ۴۹ كلونو كې د پوهنې
	د كندهار دولتي مطبعه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

د ښار د نوي پلان له مخه په کندهار کې

یو پوهنتون جوړېږي

د پوهنتون جوړښت

کندهار چې د هیواد یوه اقتصادي سیمه مهمه تجارتی مرکز او تاریخي ولايت دی د هغه تاریخي عظمت بیا را ژوندی کړي او حکومت په نظر کې لري چې په شلور اتمو لکونو کې د یوه پراخ انکشافی پلان له مخه د نفوسود زیاتېدو په حال کې نوی عرفاني، کلتوري، صحتي، تجارتي، صنعتي او عمراني تاسیسات پکښې جوړ او داسې فعالیتونه په کار واچوي چې دغه ولايت په عصري لحاظ د هره حیثه پر مخ ولاشي خو چې کندهار پان د نورو ولايتونو د اوسیدونکو په څیر د هیواد په پرمختګ، آبادي او ایکمرغي کې پوره برخه ولري او په دغه لار کې د پخوانو زیات او موثر خدمت وکولای شي.

اوس هم د هیواد دغه مهم ولايت د انکشافی پلانونو د تطبیق په اړکت د پخوانو پرمخ تللي دي په ښار کې عمراني تاسیسات زیات شوي علمي موسسو پراختیا موندلې د چینلو د اوسو شبکه پکښې غځول شوي مخا پراخي چکي عصري رنگ غوره کړي صنعتي او زراعتي فعالیتونه مخ په انکشاف دی خو ځکه چې د دغه ولايت اوس ورځ په ورځ زیاتېږي نو د نورو فعالیتونو او نوو تاسیساتو د منځ ته راوستلو په لړ کې به نظر کې دی چې یو پوهنتون هم پکښې جوړ او د دغې سیمې نژدې ولایتونو او ځایونو او هملکانو ته د عالي تحصیلاتو زمینه مساعد شي.

کندهار د هیواد د نورو لویو ولايتونو په څیر د هر ډول انکشاف د پاره پوره استعداد لري او ځکه چې دلته د نفوسو زیاتوالی او کندهار ته مهاجرانو له مجسوس دي او دغه حالت

د ژوندانه په هر اړخ کې نوی تاسیسات ایډا ږي نو د عصر دغو غوښتنو ته مثبت جواب ورکول او د څو آئنده پرمختګونو پلانونو په موده کې د دغه ولايت د چارو پر مخ بیول د هیواد په سالم انکشاف او پرمختګ باندې پوره اغیزه کوي اوله دغه درکه د هیواد اجتماعي او اقتصادي حالت زیات پیاوړی کيږي.

دیوی تواني د پرمختګ او د ژوندانه د سمون له پاره لومړی شرط عصري پوهنه او مثبت روڼه ده او تر څو پوري چې انسانان د علم له مخه ونه رسېږي، علمي او معنوي سويه نېچکه نشي، د سمی روزلي او مدني اهلذیب خاوندان نشي اولدغی لاری څخه خپل انساني مکلفیتونه او ملي وجایب ونه پیژني هغه کسان د پرمختګ او ایکمرغي مخ نشي کتلاي.

دغه سبب دی چې نن حکومتونه د خپلو خلکو د علمي سوي او عصري روزلي د پرمختیولو لپاره په کلکه زیار باسي اوزموږ په هیواد کې هم د دغه لار کې د نورو انکشافاتو په جمله کې د پرمختیو او فعالیت کيږي خو چې ځوانان او پېغلې د علم او اخلاقو په وسیله مخه اړي او د هیواد او تواني خدمت ته د هره حیثه مساعده او چمتو وي او د هیواد د لوړتیا او ایکمرغي کولو تر عهد په به اوسه ووتلای شي.

په کندهار کې د علمي امکاناتو په اطر کې ښه لوستونکي او تر څنګ د پوهنتون جوړول او په کار اچول د دولت یو پوره او مهم اقدام دی چې پدې ډول زموږ ولايت خپل باستانی عظمت بیا را ژوندی او د هیواد د نورو

[پاته دوهم مخ کړ]

اصالت و جودی

د اگزستانسیا لسم په شیوه ادبیات

په ۱۹۶۴ کال کی یعنی شپږ کاله دمخه دفرانسی مهورف ناول لیکونکی [ژان پل سارتر] په ادبیاتو کی د [نوبل] مشهوره جایزه وگټله خوره ای له اخیستلو څخه امتناع وکړه او هغه مهال چي یی اخبار وایي ته ددغی امتناع علت یییا ناوړه نوری ویل:

[اسا سازه پدی عقیده یم چی جوایز که لوی وی او که کوچنی باید تشوینی جنبه ولری. کوم مبلغ چی ما ته ددغی جایزی له در که منظور دی هغه چیری پیسی دی خو څرنگه چی زه یو [اگزستانسیا لیست] یم او ددغی فلسفی پیروی له عادی لذت څخه فارغه کړی یم او دا علت دی چی ما [نوبل] د جایزی څخه معافی وغوښته په خبره خو دا ده چی د نوبل جایزه دهغو لیکوالو له پاره اختصاص شی چی د لیکوالی په دنیا کی نازه قد مو له اوردی کوم اثر چی ښاغلی (سارتر) ته پر هغه د نوبل جایزه منظور سوي ده [کلمات] نو میدی [کلمات] د لویدیځی نړی دیوداسی ادبی روش په پیروی لیکل شوی و چی هغه [ژوندیو لاتماحه اضطراب] بولی.

آر دوهمی عمومی چکری وروسته اروپایی تفکر دیو اضطراب سره مخامخ و او ددی علل هم دهغی چکری په تپاهیو کی مضمرفی چی پنځه کاله یی پر له پسې پر انسانی هستی یو په یی رحمه قصای عملی تطبیق کړه.

دی عمومی چکری او داروپا اجتماعي نابسمالی انسانی طبیعت په عین تمدن کی وحشی کړ.

خود او چی په فلسفی تفکر یی دیو فلسفی دیو انوب درواز خلاصه کړه او ددی سوال ته پاره چی ژوند څه شی؟ او دهغه درک څرنگه کیږی؟ یو یی ولی متفکرینو په خاصه شیوه جواب وواپه چی: [ژوند اضطراب دی] او دهغه درک یی حاصله عامل دی.

هغو کسانو چی ددی فلسفی مشی پیروی کوله ځانونه یی [اگزستانسیا لیست] او خپل لیکن یی [اگزستانسیا اسم] وپاله چی په ختیځه علمی اصطلاح کی په [اصالت و جودی] ترجمه کیږی

[آر د ۸ مخ کی]

د اول مخ پاڼه

د ښار د نوری پلان له مخه

لو یو ولایتونو په قطار کی خپل موقعیت نیولی شی. زمونږ علم دوسته خلکو ته دغه خبر یو په زړه پوری زبیری دی او د حکومت د اړول گټور اقدامات ته یو ازی دهر واد ددغی مهمی سیدر را ایلونکی حالت او پدی بلکته د هیواد د نوری ژوند په تنظیم او منځ ته راتلو کی مرسته کوی او زمونږ هیواد وال د اجه کوی چی په نورو لو یو ولایتونو کی هم دعالی تحصیلاتو او پوهنتون د پراخیستلو او جوړیدلو زمونه مساعده کړزی.

په کندهار کی د پوهنتون په جوړولو سره ددغی سیمی یوه ستره آرزو تر سره کیږی او پدی ډول د ژوند لوړ پیل او ټولواکتشافات او د چارو د پرمختگ مفکوره تحقق مومي او پدغه راز حالت کی زمونږ ددغی سیمی د بشري قواو او سر طاقت څخه دکندهار او هیواد په لوړولو او هو ساینه کی پوره کار اخیستل کیږی. (مغلل را پری)

د مرحوم استاد صلاح الدین سلجوقی مړینه یو لاریه

علمی او ادبی ضایعه ده

نامتو شاعر او مشهور پیاوړی پوه استاد صلاح الدین سلجوقی چې د هیواد یو صادق او ساینه لرونکی خدمتگارفو د جوړا په ۱۶ نیټه د شپې په دوه نیمو بجو د زړه د درېدو په اثر وفات شو

مرحوم استاد صلاح الدین سلجوقی

هر پښتني اړخه اخیستې ده د مطبوعاتو او افغانستان اکاډمۍ د منډو بڼو او د هغه وزارت مربوط د نورو د قلم د خاوندانو په نمایندګۍ له دغه نه چېرې کیدو لاسګۍ فقدان څخه پرې خواشونی او تالم کړی او د هغه مرحوم بېرته پاتې کسانو ته یې د لوی خدای (ج) له دربار څخه صبر او تسلیم غوښتی دی .
د علامه استاد صلاح الدین

په خپلو وظایفو کې د پښتني ټولګۍ په حیث د خپلې تصدی په وخت کې او د اداري وظایفو او مطبوعاتو او سیاسي چارو په تصدی کې تل اړخیت لرونکی خدمتونه د هیواد له پاره کړیدي او استاد وفات یې یو ډېره جديزه کیدونکې ضایعه وبلله .
د اطلاعاتو او کلتور وزیر د کتور محمود حبیبی په هغه مرګه کې چې درانه یو افغانستان ته را پور اړه یې وکړه د هیواد د نامتو پوه او ادیب استاد سلجوقی وفات یو لاریه ضایعه وبلله چې د ادب نړۍ او د مطبوعاتو او کلتور عالم ته رسیدلې ده .

د کتور حبیبی د هغه وزارت د وزیر په حیث چې مرحوم استاد د مطبوعاتو د لومړني مستقل رئیس په حیث د هغه ریاست د بنسټ په ایښودلو ، تاسیس او انکشاف کې لویه ونډه

استاد صلاح الدین سلجوقی د پښتني پښتو س کاله مطبوعاتو ، علمی او فرهنگي خدمتونو په موده کې په الهیاتو ، د اسلام د فلسفې ، د فلسفې د تاریخ ، اخلاقیاتو او ادبیاتو کې قیمت لرونکي آثار تالیف کړي او تر جمعه کړیدي چې استاد زموږ د عصر په علمی او فرهنگي ټولنو کې ژوندی ساتي ، استاد سلجوقی په هیواد کې دنده او له هیواد څخه د باندې زموږ د عصر دیو نامتو عالم په حیث پېژندل شوی دی

صدر اعظم بیا غلبي نور احمد اعتمادی د استاد صلاح الدین سلجوقی د وفات په خبره پرې خواشینی ښکاره کړه او ویی ویل مرحوم استاد څرنگه چې دیو عالم ، لیکوال او ادیب په حیث د هیواد له برجسته شخصیتو څخه ؤ د دولت دیو خدمتگار په حیث یې

سلجوقی جنازه د جوزا په
۱۷ لويه دمازيگر پر خلور
نومو اچو په دارالامان کې
ددوی له کور څخه واخیستل
شوه د پل خشتي د جامع په
مسجد کې د جنازي تر امانته
وروسته په شهدای صالحین
کښې په احترامانه توگه
وځاورو ته وسپارل شوه.
د مرحوم سلجوقی د
جنازي اړینځولو په مراسمو
کې د هیواد او د ولس
او د مليکي شخصیتونو
ماورینو ډېرو علماؤ
لیکوالو، مخور واد مرحوم
علاقه مندا نو کسرون
کړي و.

ددوی پېژندگلوی:

افغانی لیکوال، شاعر
ادیب او د پېلومات علامه
صلاح الدین سلجوقی د
مرحوم سراج الدین زوی
په ۱۳۷۱ لمریز کال کښې
د لمریز کال په حساب دری
او یا کاله پخوا د هرات په
ښار کښې د علم او فضل په
کورنۍ کښې زیږیدلی
دی.

نوموړی په ۱۳۹۶ لمریز
کال کښې د هرات د ښار
د محکمې د مفتی په حیث
مقرر شو او د هیواد د
خپلواکۍ له بیا لاس ته
راوستلو نه وروسته کابل ته

راغلی او په ۱۳۹۸ کال کې د حېمې
په ښوونځي کښې د ښوونکي په
حیث مقرر شو او په هماغه کال
د هرات د پوهنې د مدیر او د هرات
د فرباد د جریدې د سرمحرر په
حیث لی وظيفه اجرا کوله.

سنا آوره میرمن حمېره سلجوقی

وروسته له هغه په ۱۳۰۰ کال کې
پرته کابل ته راغی او د پوهنې
د وزارت په دارالخالف کښې لی د
تصحیح او په کابل دارالمعلمین
کې د ښوونکي وظيفه په غاړه
درلوده او هم دوه نیم کاله لی
په شاهي دارالتحریر کې د واقعو

لیکلو د دریمې څانگې سر کاتب
ووریسی په ۱۳۰۷ کال کې د خارج
چارو د وزارت د مطبوعاتو او

اطلاعاتو د مدیر په حیث مقرر شو
په ۱۳۰۸ کال کې د کورنۍ جنگې
په رخت کې ځلور نیمې میاشتي

بندی و او له کورنیو جنگې و
څخه د وطن له نجات نه
وروسته په ۱۳۰۸ کال کښې
بیاد خارج چارو د وزارت
د مطبوعاتو او اطلاعاتو
د مدیر په حیث مقرر شو
وروسته له هغه په بمبې کې

د افغانی جنرال قواسل په
حیث وټاکل شو په ۱۳۱۵ کال
کې له بمبې نه لېدلی او له
ویشلونه دمنځه وړند په

مرکز وېلې کې د افغانی
جنرال قواسل په حیث مقرر
شو.

نوموړی استاد په ۱۳۱۸
کال کښې له وېلې څخه کابل
ته راغی او د مطبوعاتو د
مستقل رئیس په حیث مقرر

شو د هند او پاکستان د لیسې
قاری له ویشلونه یو کال
وروسته په ۱۳۲۷ کال کښې

په کراچی کې د افغانی
لوی سفارت د مشر په حیث
د مختار وزیر په رتبه وټاکل
شو او په ۱۳۳۳ کال کښې بیا
د مطبوعاتو د مستقل رئیس

په حیث او وروسته بیا د هند
کال په پای کې په مصر کښې
د افغانی لوی سفیر په حیث
مقرر شو او د ۱۳۴۰ کال تر پایه

(د دوهم مخ ۱۱۱)

اصالت وجودی

اگر سنا نسبا لستو نو بهنی
د وجودی اصالت طرفدارانو
پر د پالکټیکي عقل یو قلم
بطلان خط کش کړ، و انسان لې
کاملاً آزاد او مطلقه و باله.
په فلسفې لحاظ دا مکتب
جهانی هستی او ژوند
یو خوشی او پوښ چیل
وباله او نو دا چه وه چه
داسې افکار یو انځور په فلسفې
ساحه کې پاته سو بلکه
ادبیا لوله یی هم لږه وکړه
او په لږ وخت کې یې مظاهر
په فرانسه کې غرځند شو.
په ادبی دنیا کې د
اگر سنا نسوا اسم جنتی
[کې اکتارد] نومی داستان
لیکونکي چکه کړه او د
اشعارو نه پر دغه جنلې
لیکل دوی وه چې: [وجدان
همیشه حقیقت خلقوی: کی
ار کتارد] او [زه هغه وجود
یم چې هستی هغه زیږوی
ها یلو گر]
د جنلې تراوسه راپورې
خو غرنگه چې د ژوند او
واقعیت پر ضد راپورته
شوی ده نومناومت یې وروغ
په ورغ ختم پورې او لپورې
نه ده چې چپه کیده دی ژر
ولیدل شي
دهغې فلسفې په پیروی
ادب ډېره زموځنه شهره

غوره کړیده او یو ذهني
وحشت طوفان لې عالم سمو له
کړی دی. دوی ژوند یوه
بندیغا به بولي.

البر کامو [چې ددې
مکتب یو معروف لیکوال
دی وایي] چا چې یوه ورغ
ژوند کړی وی هغه کولای
شي چې تل کاله په بندېغا نه
کې و اوسی]

[ژان پل سارتر] په خپل
یوه داستان کې چې [ور لې]
نوم پورې لوله کوښښ دي له
وقموی چې [نور ژوند زموږ
له پاره د دو پخ حکم لري].
[اندره مالتو] چې هم د
[اصالت وجودی] د فلسفې په
پیروی کړم ادبی آثار منځ
نه راوړي دی دهغو ژولو
خکه د مرګ ناامیدی او
بې هوډ ګڼي آثار د ورا
معلوم پورې.

په ادبیا تو کړه لیکونکي
لیکوالان چې په واقعیت
سره فلسفې مبادی په ژوند
کې پلټي پر دې خبره مصدق
دی چې دا مکتب د انځور
فلسفې د سل کلنې کوللې
سره د نوی افارشي ذهن له
مشرع ازدواج خکه وزیر دی
که یوڅه په سره ښه او
خلاصو سترگو هغه روا بط

چې انسان لې د ژوند سره لري
کړ غور لاندی و نیول شي نو دا
حقیقت هر سره محان اسی ور کولای
چې ژوندونه پر له پېچلې او له
پېژاندونکي مسئله نه ده چې د
اضطراب تر عنوان لاندی یسی
بېوده ګی قلم بند شي.

هغه عمل چې ژوند د اضطراب
په ځپو کې پیاسی باید ورک او
نا پېژاندونکي و نه کول شي ځکه
د بشری ژوندی تاریخ او اجتماعي
هر حلی زموږ په مخ کې ډیر حسابی
بیلا نسی اېښوی شي.

د (اصالت وجودی) د فلسفې
اوا د بیا نو د پېر و او خطا پدې
نځای کې ده چې دوی اجتماعي مشن
او تاریخي ارزښت ته قایل نه دي
نو ځکه په اضطراب کې لاهو شویدی
که هر څو نه زور ووهل شي
او د پورې هر متفکر هڅو دي ته
و جوړ پورې چې انسان د ژوندی
خکه جلا کړي بېله دي چې د یو
ذهني بغاوت مرګې په گرځیدلې
دی بېله ښه به لې په نصیب اسی.
لکه چې د نولسمې پېړۍ د
اروپایي ادب لوی مکتب
رومانسېزم د خپل ټول قوت سره
د ټول طبیعت حوا ته د انسان د سوق
کولو په لار کې پر پالې لاس ووه
هغه پر لار روان اور مکتو بوه
هم دهغه سر او من او تکلیف سره
مخامخ دی.

میدہ ایگنی

151

۱۰۰۰ ی چن در بریکه دنده لکمی ۱۰۰۰ کاری دهم
 ۱۰۰۰ ی چن در بریکه دنده لکمی ۱۰۰۰ کاری دهم
 ۱۰۰۰ ی چن در بریکه دنده لکمی ۱۰۰۰ کاری دهم

[illegible]

در این کتاب که در این زمانه کاتبان و نویسندگان
عجیب شیایان یکی چو دهم و ده مجلدات و
کمانونه او هنر و نه را را معلوم میدادند
[۱۶] عیسوی قرن کی بود ز رگر بود
بر روی خنجر حور کپی و در ملک الیزابتی
نهائی و نقدی گر داختر [۵۰] حلقی در لود
روم و میده او ارک و جی که پر کاغذ و اوها
از به دادی و ای ای شوی چاره نشو
مده میزدی و الا حره عقیقه نی دیو و حج پریشو
با دست و پا چو مع لاهم و هله و روئد والی
سنگر و به صورت اول شوای

۱۶۰ فرس به آخر کسی [جوزیف] دیوی
ای - م محله یوه اسیانوی سړی نوم جوړ
وې او د انوم دوهمه مکمل او درست و چې د
رڼه من په ذریعه کیدلای شواي چې د هغه
بول احوال به نور د پرت معلوم کېد شي ،
همدغه راتره یوه انگلیسي - سړی یوه غلمور
[پاټه ۱۰۰ مخ کو]

۱۹۲۵
 [۴۵۰]

[illegible][illegible]

دیگر نه و نه !

دحوای باعچی که در جبل س. اکش کپ ...
 د. او کلام و به حد و ...
 دحوای با که ...
 اری شمال سو و ...
 ورمی هم دخانه سره سمی بخوانی ...
 شورامی ...
 راز ...

[illegible]

تختی چو ز کعبه به نحای کبی ... یو دیو یو پند در احساس کاوه
سپیدی سپیدی هم ز ما دلا سایی نه کاوه و کلو خوایده او یوله
به رانه و رانه به بنیدل

بشکلی - یونانی - به راه کلاه و تخانه و جامع محبوب جوی کپرا نه
و به لی خندل او به به تیرانه ۱۹۹۹ ستود و به به حال پوری خندل .
دوی و به به یواری و به به سلف کاوه .

داده می شود و روشی شایسته بر روی زما تحالیه توب را بهاداده به
کومه اداره چرخ سپیدی سپو پومی ها پوری خندل دگلو ، نوی هم
زما به مرادی توب هیش مرادی نه وی

دخوابدہ سازھنگامی زماغور، کہ راتللی زماجذبی رانجودانی
اور ماحمدرانی آری، کہ کتب فی زماغور، ۱۸۸۵ء

۲۴: ۱-۴ = ۲۵: ۱-۴

هذه هي النسخة الأولى

میری سوز و گداز کا یہ حال تھا کہ وہ ہر شے پر ہنس پڑتا تھا۔

نیری کوی و رند د، در عری شده به پی می در ای می ۵۹۰

۱۱۱۱ رعد - در کوفه لای .

عذکار جی بی ملگری داسی بی شہی باہم بچو نہ وہ رہا کہ وی

همدومره می و کره چی دسچو پوچی بهر اکل اورد-کیو کتوبه و ، کسی می - دی شپی - جاتار ۵۰۰ جی
و لیکره کاشکی چی به ۱۰۰ می و جتو کن همدومره ۱۰۰۰ جی

« 1 »

[4 6 7 8 9]

۲۹ **میردولہ کنی او**

ار به لي گاڏي جوڳه ڪري
اوڏو مره ڪوچني وه چي
هڏه به لي ڏوڏو ڪيڪو به به
پوري اڙي او ڏ ڪا عدد
منج به اي ايل ڪي ڪيڪه به
سگر پٽ په ڏوڏ مره منا اڙه
ڌوي جو هڏه به به هر
راڱله اوگادي به لي ڪش ڪي
يو سوڀلني سڄي چي
«مور نجاريس» نوميددي
عاج محه لي [۱۲] ڊائي داسي
غابو تو جوڳه ڪري وه پي
هڏه ٽوله ڊوي ڊالي تو
اور مرچ به پوست ڪني
نجا اڏله

دغه سړی د احمدايي چي
ما پو سړی وليدی چي د دکن
حيدر آباد د واپه ياد می ندي
چي د سمدی ۱۴۰۲-۱۳۰۳ د
خواجہ حافظ ديوان د بوی
چي ي یر مع باندی لوسته
کړی او د سېل د پاره لسی
ما نه را کړه چي ما په خپلو
سترگو وليد .

پخوانی ادب:

بڼه چې خوار سو شمس الدین دائی سزاده

دوېغ غه شو هغه یار چې ما اېده

چې سړی ډولې وهر چا نه میده

زما زده مخنی مراد نه مونده هېڅکله

په پوره لې په تش نوم هو سېده

هیچا لاس نژدې وړېدای نشو له وڅمه

پس چپن مخ لې کور مارونه تا وېده

د گلرغ و مخ نه هله دچا لارشی

که شخړه غونډی په شپه کې اوړېده

عشق او صبر سره غه غواړی فاصحه

پس کړه مکسوه په غایه وېلېده

زه محروم نه خپله شعره نور کامیاب وی

ژبه کله لکه غوږ کچې اوړېده

زه هله رحم شمېرم په مسلمان کې

که دلبر مې په ژبا ولسر مېده

د ابیصده د غمو، جرعم تری زېږی

که لېحه مې په ژبا وېچ سېده

— چې خوار سو [شمس الدین] دالې سزاده

چې پرهی ولسکه یار مېن کېده

داچی ولاړم

ډیر نازونه می دی و هیال چی ولاړم
ستاله غمه می ډیر وژېل چی ولاړم

چی دشو نل وېشکل دی زما په نصیب نه شو
دوه شولېوان می سره وچاودل چی ولاړم

درسته شپه می په زاری درته سپا کړه
ږول دزړه وینه می و خوړل چی ولاړم

که هرغو درته په جېړو په کوکار سوم
نښ کوکل، سینه می و غېړل چی ولاړم

بی پروایې اعتنایې سرکتې عمل
نا آشا په چم دی وکتل چی ولاړم

محبت دی قبول کړی ما [آپاند] و
هو رقیب سره دی و خندل چی ولاړم

مترگی

د خپلې محبوبې د خو مار وسترگو په باره کی مو تر اوسه ډېر غبات لو سني او اوریدلې
دی مگر سره لدې فکر کوو چی لاندې مطالب تاسو ته نوی غوندی دی ځکه چی داد
ډاکترانو د مطالباتو وروستی نتيجه ده :

- [۱] غټې سترگی د هوښیاری او ځیرکی لسی دی
- [۲] وږې سترگی د قوی جنسی تمایلاتو لښی دی
- [۳] ځړه سترگی د کم فکری او خراب ذهن لښی دی
- [۴] راوتلی بادامی سترگی د ښه او صفا زړه درلودلو علامی دی

خو په هر حالت پسي مخکې
آوایي د دې لېوه نې و
سره دې لېوه نې و

لېوه خدنگو څه شا کي و
له نې لېوه د دې لېوه نې و
وي دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و

خپه کړي دې لېوه نې و
وي وېل په لېوه نې و
هغه مادي غصې وېلې
نوم نې دې لېوه نې و
په نې دې لېوه نې و

که ولوېدې و او نې و
ما به هغه څنگه نې و
هغه مادي وړځي نې و
ولې دې لېوه نې و
مهر نې دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و

دې لېوه نې و
دې لېوه نې و
لوي ناري وې

لېوه هم دې لېوه نې و
په نې لېوه نې و
دروازي دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و
لېوه وېلې و
چې مې دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و
[آر لالا] په دې لېوه نې و

لېوه دا وخت فکر چن شو
له وړانې دې لېوه نې و
[نور] درلود يو مې او زه کړي
په دې لېوه نې و
[داد لالا] دې لېوه نې و

ژر وړځي دې لېوه نې و
دې لېوه نې و
[داد] يو لوي مړي ماتي
دې لېوه نې و
په دې لېوه نې و
لېوه بيا هم څه دې لېوه نې و

وېل ده سائېلي وري و	چې هغه لادېر کوچني و
ما هغه مخني حمله کسي	اوو مخات نه مي گوله کسي
اوس نه ده مخه بهرېرم	او به خپل عمل شرمېرم
نو دره ورغې پېشو ته	ويل گوره خپلو کړو ته
چې هېڅ مخاي دي نه مرسته	دا سا خپل کړه دي ياد مرسته
بيا هم ورته و [اکرم] نه	يايي ورور [محمد اسلام] نه
گوڼدي دوي به دي حامي سي	اوسناژوند به به غوږدي سي
لهوه آه و کيښ له غم	ورپه زړه شوه خپله گرمه
وېل سو چې پرلې و	ماتي وېي يوسپرلي و
دوي به وي راته په قهر	د اوو ماته لکه زهر
پېښي ووييل وده ته	و ظالم خو لحوار لهوه ته
چې ترلې دروازې دي	او دهر چاسترکي سرې دي
دا چې هريو په نفرت دي	ټوله ستا حوي و خصلت دي
په هر مخاي کي چې يو [ور] دي	ټکولي دي په سردی
ستاد لاسه نه روغ زړه نه	نه دي خير، نه دي به نه
کرغېړن دي خپل عمل دي	خپل عمل دلاري مل دي
چې په هر مخاي کي وي زخم	ټاپر کړي نه وي رحم
بلکې مالکې دي لادېره	پري پاشلي وي سر بهر
نو ظالماه اونا تـرـه	مخه دهرک و خولي نه ورته
چا چې هر مخه وي کرلي	بيا تي دي هغه رېبلي

خلک راغله لهوه گېر سو
او اخته دهرک په وېر سو

شېز زره کاله پخوا...

شېز زره کاله کيږي چې سړي د سړو په وژلو لکه يادي .
آسمان هر کله رنموندلو و او د سړو په مړينو د خپل استادي را استوي چې
دوی صلاح او محبت خورا په را والي مگر دغه . مومي پيغا موله د خلکو له زړو نو څخه
دايو توب اثر نه و دی .

په پوره وخته د خلکو د وژلو او وینو تو يو لوسره پيدا شوي ده
په پوره مده کيږي چې د ملتونو خوږه او خړه به موسيقي د جنگ و جنگي ساز سروددي

هره ورځ د قهر او کينې
احساس رموږ په روح کې
تقويه کوي او هغه اور له
امن وهي چې دوی پخپله

بل کړي دي

بناو چې له يوه سيوري
لاندې آرام کينېناحتل د
يوې چينې خوږې او په شکل
له يوې کينې او څوږې والي
لاندې د خپلو روڼو وسره
مشغولا، حوډ او لذت واري

مگر د نن ورځې انسان لدې
ټولو حوډ ورو د خپلو
وروڼو په وژلو کې مومي .
هغه وخت چې سپیدی

چوي او درځا پيغام جهان
ته راوړي هغه وخت چې د
سحر مرغه اغه سړاڼي کوي
دغه جنگړه مار انسان د وژلو
او وړو ټوپو په واک کې
وي اوله کينې نه کار اخلي .
دده هوښي ټا کنه

په وخت چې افغنا د وړو وړو کيږي پيدا کړي دي چې په
د يو هيکله اړا په په لاره ليري او سخي د ان لوی وچه تر پشو
لاندې چوپتوي .

اوس رموږ سعادت او نیکې محبت له پورې مشکې باندې ۹ کار
احلي او هغه وخت چې وچولي غوړ بدلې وي څه خلک ووايي
د خاوند نه وژنو ۹ اوس پيدا د سعادت کتونو د پاره د جنگ اواره
وېنگيږي .

هر چيري د پولادو برق په څه د دوی په هر ځای کې د بلو لاسو
او ټکي او څوږي پورته کيږي .

هغه خلک چې ډلي ډلي د خلکو د وژلو د پاره د جنگ ميدان
تروان دي د خپلو نورو شپو دروڼو او پاره د ټوپونو د حوالو
لمبو ته ضرورت لري .

د ټول کارونه يواځې د قومو او د مشرانو د جبهه علمي د پاره دي .
هغوی لایه موږ با لري خاورې ته وي اچي لي چه ژموږ ۹ قهر وږ
بالدي د دوستي مهادي کوي .

ځناورا و مرغان لاد خلک په ميدان کې ژموږ په وینو او هلي کوږسي

کړځي او دغه سلمي آف بان پوله په سلا مېر ۹ د خورا موږ نه مهاد له
کوي .

ر موږ په سمې د پيا کې هېڅ ملت نه غواړي چې يواځې ملت خپل

کاو ونيو ويښي

دمور دور مخي په مناجبت

ممتاز لا میندی

د کندهار مجله [۱۶] مخ

لومړۍ درجه مور میرمن شاه بی بی د پکتیا د ولایت څخه
دوهمه درجه مور میرمن طاهره سرخانی د فاریاب د ولایت څخه
درېیمه درجه مور میرمن طاهره نوری د کندهار د ولایت څخه
څلورمه درجه مور میرمن حبیبه د کابل د ولایت څخه

.....

د جون ۲۲ لېږه دمور ورځ
و په کابل او ولایاتو کې
په خاصو مسرا سمو سره
ولما نخل شوه .

بدې ورځ د کال ممتاز
میندی هم وپا کول دوی او
د منظمې ملکې له خوا هغوی
ته جایزې ورکړه شوی .

څلورمې منې سو کال
د ۲۹ کال د پدا نو له جملې څخه
د کال د ممتاز موندو په
حېث د پېژندل شوی .

دغه مطلب د میرمنو
ټولنې د قلم مخصوص مدیرې
میرمن حفیظه خلیل د هیواد
له خپرېدو سره په یوه مرکه
کې څرګند کړ .

میرمن حفیظه خلیل چې
دمور دور مخي د غونډو چارو
منصدي هم ده وویل چې
سو کال غیر من شاه بی بی ادی

د پکتیا له ولایت څخه د کال لومړۍ
مور ، میرمن طاهره سرخانی
[د فاریاب له ولایت څخه] دوهمه
ممتاز مور میرمن طاهره نوری

د کندهار له ولایت څخه درېیمه
ممتاز مور میرمن حبیبه
روستا (له کابل څخه) څلورمه
ممتاز مور وپېژندل شوه

دی زیاته کړه چې سو کال
د دغه مقام لپاره له کابل څخه
(۲۵) میندو اوله ولایتو څخه (۶)
موندو ځوانو ته کاندید کړی و

دا چې د کال د پدا نو شمېر له
(۱۸) څخه (۲۹) ته ځنګ شو څرګندوی
چې دمور دور مخي نمانځلو غوره
نشوونکې جنبه پیدا کړې ده .

دممتاز میندو د پدا کلو

لپاره شرایط

دمیرمنو د ټولنې د مخصوص
قلم مدیرې وویل په عمومي توګه

له هغو میندو څخه ممتازی
میندی ټاکلې کېږي چې د
مشکلاتو په کالو سره بی
خیل زامن ولرونې کړي
وی او له دوی څخه یې خدا پرست

وطنپال او شاه دوست عناصر
چون کړي وی دی د توضیحاتو
په ترڅ کې وویل چې دممتازو
میندو په ټاکلو کې کورنۍ

اقتصاد او محدودیتونه ،
معمولې شرایط ارزښت او
لوړو تعلیم او تربیې سويه
او عالي تحصیلات او وطن ته

د دوی صادقانه خدمتونه په
نظر کې نیول کېږي همداراز
رنگه دمور دور مخي او اخلاقي
سلامتیا او د دې د صالحو

زامنو شمېر هم د ممتازی
مور کېدو له شرایطو څخه
دی .

د کال لومړۍ مور

میرمن حنیفې (خلیل) دیو
رېوت له منځې وویل هغه مور
چې د کور او په محدودو اقتصادي
شرایطو کې له خپل زامن تحصیل
پاښه عسکر وروزلې او توانې ته
لې خدمت لپاره وړاندې کېدی
میرمن شاهه ابې بی ده چې د کال
لومړۍ مور وگڼل شو.

میرمن شاهه ابې بی د غلام رسول
خان (سر بازار) لور او د مرحوم جنگون
محمد عمر خان مالک پښه ده.

د اد پکنېا د ولایت له هر کور دیز
نځه او د کپلوه نرو لیرې کلی
د بالانه هاوسو د ونکې ده او د څلوس
کلنه ده د دې میرمنه یو زېږ

سړی دی چې د ګران هیواد په
نجات کې له فعاله برخه لوله.

میرمن شاهه ابې بی (ادی) د خپل
پلار او مور له لاسکې خځه چې
دوی زېږ کسان و له وطن سره
مینه او د وطن خدمت لپاره

د صالحو زامنو د روزنې د مرص
زده کړې پدې ادې پنځه وېشت
کاله کونډه او بې کړ او خپل پښه

په هان زامن کې پښه محیط
کې چې د تحصیل او امکانات ډیر
سخت وه وروزل او د علم او پوهې
خاوندان کې ل.

میرمن شاهه ابې بی ده
د ربه فېر د کورنۍ په
چارو بوخت کیده او د خپلو
زامنو د روزنې او پې ودي

له پاره بهنې شرایط وړول
دی ته یوازې افیا افغانې
هره میاشت د دې د میوه
نقاعدي معاش ورکول کېدی
او داسې جریمه ځمکې ته زیات
اور عایدات کې نه درلود
خوددې د جرأت زده وړتیا،

تېکنې ارادې او ودا کاري
نځه دا دوه چې دادیوه
ظیوت او د درو تحصیل په

عسکر و مور شون او له همدغه
امه د ۱۳۴۹ کال لومړی
مندر مور ویز بدل شو.

د شاهه ابې بی ادې زامن
دادی.

۱- د احمدی ټورن
محمد عثمان عمری اد
استحکام د پوهنځي استاد
اوس په مسکو کې د انجینرۍ
دا کال همې حاصل دی.

۲- د درو پیاوړت به
مریوطه دوه کي علمي
د کور محمد امان (عمری) چې

د کابل پوهنتون د طب د
پوهنځي محقق فارغ شویدی.
۳- د تخنیک د پوهنځي

استاد لومړی بریښمن
محمد الله یار عمری چې د
چکوبه او اکې څخه عالي
تحصیلات لري.

۴- د تخنیکي خدماتو
د ریاست د و هم بریدمن
محمد هاشم (عمری) د علمي
دفاع د کورس محصل.

د کال دوهمه ممتاز لومړی

میرمن طاهره سرخا بی
چې د غار باب د ولایت د
اوسیدونکې غلام محی الدین
ماندیمه ده یوه یوه او لیرې
لرونکې مور ده چې د کورنۍ
او محیط د محدودو اقتصادي
شرایطو له منځې له خپل زامن
او لویو د علم او معرفت
خاوندان کې پدی.

د از څه تنگه مور ویاړی
چې زامنو ته له دعالی
تحصیلاتو لاره ښودلې او په

دوی کښې لودو و پېرستې،
شاه دوستی او توانې ته د
خدمت روحیه تر زیق کړی

اوس کې زامن د خپل
ګران هیواد او مهربان یاچا
واړه خدمت کاران دی.
میرمن طاهرې د خپل

میرمه له وفات کیدو مخه
راوروسته دخپلو لوڼو او
زامنو ترېمه په خپله غاړه
اخیستی ده سره ددې چې
اقتصادی محدودیتونه نه
لرل ټولنی نه لې پخه نه
صالح زامن اولوڼې وهاندی
کې پدی.

۱- فریدون سرخابی
تحصیلات نه دېکنوریا په
سویه دی او په آریانا هوایی
شرکت کې وظیفه سرته
رسوی.

۲- نومور شاه سرخابی
چې د کابل له پوهنتون مخه
د انجنیرۍ په شق کې له فارغ
کیدو مخه وروسته پسی د
ماستری علمي درجه او له
ایسانس مخه وروسته درجه
لې له چکو سلواکې مخه
راوړی ده.

۳- احمد شاه سرخابی
چې د عالی تحصیلاتو پای ته
رسولو نه وروسته شوروی
ته واستول شوه انجنیرۍ
په شق کې د ماستری د درجې
اخیستلو او د عسکری مهندس
مکلفیت د دوری تیرولو نه
وروسته اوس د لنگرهار
د کابل د پروژې په ریاست

کې د ترانسپورت د لوی مدیر په
حیث وظیفه اجرا کوی.

۴- محمد همايون سرخابی
د کابل پوهنتون د حقوقو او
سیاسي علومو لیسانسه چې په
امریکا کې نه هم عالی تحصیلات
سره رسولی دروغه د وزارت
د مخصوص قلم د مدیر په حیث نه
وظیفه اجرا کوله چې اوس په
آسټرالیا کې دی.

۵- محمد هارون سرخابی
د نادری د لېسې فارغ التحصیل
اوس په امریکا کې افغالی محصل
دی.

۶- میرمن ژیا سرخابی چې
د هاریاب په ولایت کې دستاری
په ښوونکې کې د معلمې وظیفه
اجرا کوی.

۷- بلدیس سرخابی چې په
نازوو ګنون کې د معلمې په حیث
وظیفه لری.

دریبه ممتاز لا مور

میرمن طاهره (لوری) د کندهار
د اوښدوانکې غلام صدیق لور او
د ښاغلي نور محمد (لوری) مایندینه
ده. دغې میرمنې له څو کلورا هېسې
چې میرمه نه د لاروغې له امله
تقاعد کې دی دخپلو زامنو او
لوڼو له پاره دمور او پلار وظیفې

اجرا کړی دی سره ددې چې
ددې په کور کې مریض پروت
و خپل حواس نه پریشان نه
کېل په قوی زړه او پوره
جرات نه خپل عالی هدف
نه چې د صالحو اولاد وروزه
ده نمان ور ساوه.

میرمن طاهره یوازی
د خپل میرمه د سر کتاب د قواعد
په لیکلو او کولای دول چې
خپل لاس نه لارینه او ښکې
اولادونه نه علم او پوهې
سره آهنا کړی او ټولنی نه
د خدمت کولو لار ښوونه

ورته وکړی، له دې امله چې
پخوا په کندهار کې د ښوونو
لیسه به وه او پوهنتون
له لری میرمن طاهرې
په نمان کې ووله ومنل او

د خپلو زامنو او لوڼو درسو او
له پاره نه په کابل کې
موقنی استوګنه غوره کړه.

دی میرمنې لاندلی زامن او
لوڼې د ټولنی د خدمت لپاره
روزلای دی.

۱- محمد حسین (لوری) د
طب د پوهنکې فارغ التحصیل
چې اوس په لشکر شاه کې
د جراحي داکتر دی.

۱- محمد حسن (نوری) د
الجنهري د پوهنځي فارغ-
التحصیل اوس په افغاني
ساحتماني دستگه څي
خدمت کوي .

۲- عبد القادر (نوری) د
کندهار د مشرفي لیسې د
اتم ټولنکي زده کوونکي

۳- محترم (نوری) د
د کابل زیر نئون دیپلوما چی
اوس د کندهار د مستر او
دروغتون سر فاصله ده

۴- گل مکی (نوری) د کابل
زیر نئون د دیپلوما چی
اوس د کندهار د مستر نو
په روغتون کی وظیفه اجرا
کوي

۵- پهلې برینا (نوری)
د مستوره غوري د ښوونځي
د ښوونکي

۶- گلالي (نوری) د
کابل د زرغونې د لیسې
فارغ التحصیله چی اوس
د نادعلي په ولسوالۍ کښي
ښوونکي ده .

۷- گل غونې (نوری) د
کندهار د زرغونې د لیسې
فارغ التحصیله چی د کندهار
په زیږ ښوونځي کی ښوونکي
او د کندهار د دارالمعلمین

په ۱۴۹۰ ټولنکي کښي په زده کړه
بوخت .

۸- زرينه (نوری) د کندهار
د زرغونې انا د (۱۳) ټولنکي
زده کوونکي

۹- یارو (نوری) د کندهار
د زرغونې انا د دوو لسم
ټولنکي زده کوونکي

د کال خاورمه

ممتاز لاهور

هغه مور چی مخان او
خپلو زامنو ته ټي نجات
وړ کړي دي میرمن حبیبه
(روستا) د میرزا عبدالواحد

لور ادب پوران مېرمن
ای ښوونکي محمد حسین
ماندېمه ده (۴۹) کلنه ده

میرمن (روستا) یوازي د خپلو
زامنو او ټولو د پاره نه بلکه
د خپلو بن زیو له پاره هم
زده کونکي موره دي د

خپل مېړه د هغو اولادونو د
پالسي له پاره هم د مورولي
وظیفه په غاړه درلوده چی
له بلې ښځې مخه ای بی موره
پاتې شوی او د هغوی لی د
خپلو زامنو او لوڼو سره
یوځای کړ روزلي لاندې
وینو

د دې مېړه ښاغلي
محمد حسین په دارالمعلمین

شاه کی د کتاب په حیث وظیفه
اجرا کوله میاشتنی معاش لی
له دروسو و افغانیو مخه له زیاده
په دغه معاش پاندي دیوی یوولس
کسیري کورنۍ کوزاره په کپده
له همدې کبله میرمن حبیبه په
مېړانه ملاوتی له دخپل مېړه سره
د مرستې کولو له امله لی په خیا طي
پیل وکړ اولدغی لاری لی دخپل
مېړه اقتصاد بیا ولې کړ .

د خپل مېړه د مړ کیدو له
وروسته ای هم ۱۶ کاله دغه کار ته
دوام ورکړ اولدغه در که په
کمو عایداتو لی په صبر او حوصله
سره کوزاره وکړه اوزامنو او
لوڼو له لی د پوهی او معرفت
زمینه بر اړه کړه دی په دورځي
د خپل کور چاری سر ته رسولی
او د ښي په لی خیا طي کوله د دې
بنزبان د ازدواج سن ته ورسیدل
او دونه لی وکړل په دې وخت
کې میرمن حبیبه (روستا) ته یوازي
د خپلې اولادی دروزنی مسئولیت
پاتې شو او په اېو و عایداتو سره
لی صالح زامن اولوڼي وروزلې
د دې د زامنو او لوڼو تعلیم
سوی او مصرفیتونه ای په لاندې
ډول ذکر کیدای

۱- د کنور عبدالعلي (روستا)
د ابن سینا په روغتون کی جراح
ډاکتر

(د ۲۰۰۰ مخ کی)

عجب

له زاوړو عادتو څخه یو عجب دی چې عرفاً او شرعاً پدې ډول شوی دی عجب د عین په صمه سره
خود پېښی او ځان لیدلو ته وېر کېږي او له هغو زاوړو خصایلو څخه شریک شوی دی چې د جهالت
څخه پر وړکوي او حسنه اعمال ته یې اوږد دوی او چېن عامر په جامعه کې سپک او بی قدره ګرځوي
یعنې هغه څوک چې په پیاوړو اعمالو ویاړی او پکې سره مخوړ
وی چې زه تر نورو خلکو هم په ظاهري شکل او صورت او هم په
باطني خوی او خاصیت کې مزیت او فضیلت لرم نور خلک دونه
نیافت او پوه والی لري او پکې سره وجر کوي یعنې خپل خوی
و خاصیت او اعمال وده نه بڼه پېښی او چېن بد اعمال او ته یې فکر نه وی بلکه
سترګې ځمکې پوتې وی او ګر سره نه پیدیا نه راولی بالعکس د نورو
خلکو خطاوی او کما هو له پر ګوتو باندې یو، یو حسابی او د ځانه
سره وایی چې زه تر هغو خلکو چې په بدو اعمالو اخته وی ډیر
بڼه او فضیلت لرم نو دغه وضهیت ته چې د نفسی خوا هېشانو پر
مقتضاه باندې پناه وړی او تر نورو ځان افضل بولي عجب او فاعل ته یې
معجب وېل کېږي .

د عجب ډېر اقسام او شکلو ته دی په علم سره عجب کول په عمل
سره عجب کول، په حسن او بابت سره عجب کول، په ملک او مال
سره عجب کول بلکه هر هغه شی چې د افس په مطا بهت د نورو خلکو
څخه خپل عامل دده په لږه مېړه زګرځوي هغه عجب دی
معجب سړی تل په روحی فشار اخته وی، د خلکو څخه مراعات
غواړي چې هر چېرې دده مراعات او عزت باید وی که چېرې دده
د خوا هېش او آرزو په اندازه ای چا عزت ونه کي فوری بهر ته کي
خوږل کېږي او هغه سړی ته چې دده مراعات یې ندی کړي د سمې
په سترګه ګوري او که ای دوه وسی انتقام هم ځمکې اخلي مقصد
معجب سړی تل د خلکو سره په زړه کې په دعوی او جنگ اخته وی
هېڅوک د ځان خیال نه لري او غواړي چې دا خپل ووفیت په هر قیمت
او هره توه کې چې امکان لري پر نورو باندې ومني او خلک وده ته په
احترام قایل سي که د خلکو له خوا دده د آرزو په اند زه کوم عکس-
العمل ښکاره نشو دی د پېښې په مقام کې درېږي که د پېښې یې
د لاسه پورته نه و په بهر ته کي عداوت ورسره اختیاره وی ځکه چې
رسول اکرم [ص] کړ او عجب نفاق بللی دی یعنې عجب د خلکو په منځ
کې نفاق راولی ځکه معجب سړی تل خپل افعال نفايي او پر نورو

[۱۹۰ مخ باندې]

ممناره مېنډی

- ۳- د کنورس عاليه (روشن)
د مېوند واک په کلونیت کې
د کوچمیا نوډا کنورس .
- ۴- میرمن هلمه د ابن سېفا
د روغتون د اخله سره مشهوره .
- ۵- محمد موسی چې د ناروغی
له امله یې خپل لملومات
له نهم ټولګي څخه جګ
نشوای کړ ای اوس په سولو
کې د ټاټوبي وظيفه اجرا کوي .
- ۵- محمد محسن د دې
بن زړی د انجیري د پوهنځي
لیسانس چې اوس په بولینېک
کې وظيفه لري .
- ۶- منصوره د حبیبې
روستاد مېرمن ورېره چې له
نهم ټولګي څخه فارغ کېدو
نه وروسته یې ازدواج کړې دی .

د بناغلی [سرین] تبع او غوښو نه

د کندهار هغه نادريه شعراء چي د زمانې په مختلفو ادوارو کي تير شوي دي

ابو القاسم منو اجهه ابدان حسن مېمندي کندهاري:

حاجي سيف الدين مدني د آثار اوزرا په کتاب کي ليکي چي حواجه احمد حسن مېمندي د سيمه ننگون په زمانه کي د ست حاکم فو په سمت د مېمندي وېدود هغه حيات په دار کول سوزوي حواجه احمد ابن حسن چي د سلطان رصايي ورور او په يوه مکتب کي سره تربيه شوی وه دخپل پنه حاکميت او فصاحت په برکت يې په سلطه کي دربار کي هومره اقتدار درلودی چي ورپران يې وگرزته به شواي

رسيدلای په ابتدا کي د سلطان محمود د پاچهۍ يې د مخصوص دفتر د مشر توب عهده درلودله په پای کي يې خپل شخصي لياقت او د سلطان حمايت درجه لوړه کړله خو د مستوفي الامالك او د وزارت وړتيا

په جنگ شو او په عين حال کي يې د لښکر د اعظم دنده هم په غاړه کښي وه ميرزا عبدالعظيم کي گانې خپل داملا په کتاب کي د پورتني ليکني په تائيد ليکي چي شيخ الحليل ابوالقاسم دامين الدله د دفتر خراغ و

دېو او مخصوصو فرماو او اوپورو خصوصيا نو کلي لاهه هغه وه له حيث هغه د وصيات علماءيت او تحرياتي په ټوله خراسان کي ساري نه درلودی هغه کارونه چي ده د ست د حکومت په زمانه کي وکړله سلطان يې په حيرت کښي واچاوه د آثار الوررا کتاب وايي د همدغو

خدمتو اثر وچي دېو له خراسان کل اختياره حاکم مقرر شو د هغه زمانه وه چي سلطان ابراهيم د باندې د تحيرو وحوها تو له وجه ونيته دي او بندي لي کي .

نو حواجه احمد ابن حسن يې وکماري چي خراسان ته ولاړ شي او د هغه غاي له خلکو هغه خراج ټول کي کله چي نوموړي سره له پير ونځو او رصايت حطرد خاطر راعي نو سلطان په بدل کي د هغه د وزارت منصب ورکي او العباس بحواني وزير په دې نسبت چي په عربي نه پوهېدی نو دفتر و نه ئي ټوله دري کړي وه .

مگر دي چي په عرايت کښي استاد او منډي سپړي واپرته ئي امر وکي چي فرامون او مکاتيب دي عمر يې شي بد بختانه چي وروسته تر ۱۹ کاله وزارت د حاسدالو د عدلي په اثر بر طرفه او غو

عمر ئي په عرايت او بيماري سره تير کي اما وروسته تر دې چي سلطان محمود ته د دوي خبري ټوله درواغ او بي

حقيقت ته ثابتې شولې نو سلطه عذر خواهي ئي پرته په وزارت مقرر نه کړ درې نيم

کاله ئي لاهه وه تير شوي چي په ۴۲۴ هـ کي وفات شو پدي مدار وزي پوري چي هر هغه

انعامات تر ل شوی دی حقیقت لری بلکه دا خلاق او دیان یوه مجسمه
امواته ده

مرحوم منشي محمد کریم کندهاری

هغه کاله زمه هغه وخت چې د پښتو مدنيت پر وره پاچا امير
شير علي خان ژوندي و، د رمود وطن بهمني پوهان او وېس جنګ درلوده
چې دوی وطن ته پر لور مدني اصولو ارقی وړکي او د لوی دایا بهمني
نوی او ازم او غدري شيان د لڼه انهيه کي د وېس په ډله لکه جمال الدين
افغان غوندي مشاهير پکسي وه چې د وېس ووطن خوا په پاچاه تر
سيوري لاندی رول کيدله .

امام ناسما ه چې وروسته لرلری کاميابی يوه مدهش انقلاب
دوی مړه جلا کړه يواځه دغو پوهانو جنګو مخه مرحوم منشي
محمد کریم کا کړ کندهاری دی چې دده مخه پو عالی اثر هم پاته
دی او اوس تر موږ په هغه سبب پيژنو او غواړو چې دا احساس ادیب

له لوم وړکي مخه وياړو ده دا علم حضرت امير شير علي خان په صر
کي حساس او پوزنرال (مرحمت مشر) وددو. شاه خان په فرمايش د
اقوام المسالك فی بیان احوال المسالك اومسي کتاب چې د سيد

حیر الدين اوانسي اثر دی له عربي مخه په دری ترجمه کړي دي چې
يوه قلمي نسخه ای دده په خپل خط ما ليدلې ده له ترجمي مخه د
فراع رها به ای دوشمنی لسمه د حمادی الاور ۱۲۸۴ هجري سبه ده په
د پاچه کي د کتاب ای دا علم حضرت امير شير علي خان معارف خواهي

او علمي تشويقات او دهغي دوری درجولو مخصوصاً د مرحوم
جبرال داود شاه خان علم دوستی او د وطن خواها ز احساساتو د کړ
کړي وود دي کتاب مترجم سې دی سې دداسی نوی عصری، مدني
اثر ترجمه ئی کړي ده او دا کتاب به لومړی يادو هم کتاب وی چې به
افغانستان کي د دفترې مدنيت او علم پر اصولو ليکل شوي دي .

امير

امير داسی معلوموي چې د نلو کان د پو بلر و مخه و او دده ژوند

مور په ۱۳۰۰ حدودو کي
پا کلاي شواو ده کالو په
سن مړ شوی دی امير پشه عالم

فاضل او وېس پښتو، و علاو ده
ددې به زموږ د ملي
ژبي پښتو حساس انتقادي
او اجتماعي شاعر و امير به

پدله گو ېر کي هم ډیر
شهرت درلود په کندهار
کي اراوسه د ادب د خاوندانو

په حولو کي دده طرف او
شوخ پتونه پاتې شوی دی
دده د دیوان مخه داسی
معلوموي چې د ژوند

آخیرنی شپي او ور مخي ئی
په مرګ کي تیري کړي دي
رمود د ملي ژبي پښتو

په شهر او کي دا ډیره نادره
ده چې شاعري د پښتو د
د دیوان به علاو ده دری او
عربي دیوان ولری امير د

پښتو ژبي په هغه ډله کښي
شميرل کيږي چې په پښتو
دری او عربي ژبو کښي

دیو نو به لری د ستودوان
ئی په کدهار کښي ډیر و
خلکو ليدلې دی په دي اړخ
کي هم د اطلاعاتو او کلتور
په عامه کتاب خاله کښي
چه ليدل شوي دي (پا ته لری)

مصاحبه او مرکې

په کندهار کې په تیر و ۹۰ کلونو کې د پوهنې انکشاف

په پراخه پیمانه صورت منډلی دی

په همدې ورځو کې چې د کندهار دارالمعلمینو، لیسو، او نورو پوهنیزو او تعلیمي موسسو کلنۍ ارموینه شروع وه زموږ پراخ پورتراو درې پورونو د نهمې په منظور یکتې اشتراک وکړې زموږ د پوهنې عمومي چهره وډڅینو موسسو د ازموینې د جریان څخه یې عکسونه اوراپورونه ته په کچه چې موږ یې انځوریز دلته راوړو :

په عالي دارالمعلمین کې

په کندهار کې عالي دارالمعلمین د یوې عالي تعلیمي موسسې په شکل د پوهنې د وزارت د معلمینو د تر اوسې دریاست له خوا جوړ شوی دی او اوس ۱۰۰ تنه شاگردان لري ددې موسسې شاملین بنجې او ناریه معلمین دي د کندهار دارالمعلمین په ۱۳۴۷ کال کې په کندهار کې تاسیس شو . دا موسسه د دې څانګې لري چې پوهنې د خدمت داخل څانګه ده د کندهار دارالمعلمینو او یې مدیر بنیاعلی عبدالمنان وویل چې ددغې موسسې ارموینه په تحریري توګه واخیستل شو خو یوازې د ژبې مصامین لکه دري، پښتو، او انګلیسي په تحریري او تقریری توګه وه د دارالمعلمینو ازموینې د دې همدنۍ دوام کوي .

.....

په اساسي دارالمعلمین کې : دا موسسه د لومړیو پوهنیزو د پاره معلمین اړینه کوي پدې موسسه کې د کندهار، هلمند، روزګان، فراه، او نور وودو سیمو د ولایاتو د نهم پوهنې فارغان شامل دي . په دې موسسه کې د ساینس او اجتماعیاتو

په عالي دارالمعلمین کې د ازموینې جریان

د اساسي دارالمعلمین د ازموینې یو څخ

مصابین تدریس کپړی خو برابره پړه داسې دارالمعلمین ددواړو مصاصینو شامین مکلف دی چې د معلمی اختصاصی او مسلکي مضامین هم رده کړي د دارالمعلمین اووه لس څانګې لري او د هغه شامینو ته د ۴۰۰ تنو معلمینو له خوا تدریس کپړی زده کوونکي لږ د لپارې په درس بوخت دي.

ددغې مؤسسي پوښتنې وویل چې زده کوونکو د احتیاجاتو لپاره کتابخانه، لابراتوار او سمعي او بصري وسایل هم نه دي.

یونکو یوازي هغه علمي موسسه ده چې دده تعلیمي مؤسسه د پراختیا لپاره په افغانسان کې د پوهنې وزارت ته د تعلیمي موادو، لوازم او درسي موادو د تهیه لپاره مرسته کوي پدې مؤسسه کې د ۵۶۰ تنو شامینو له جملې څخه ۵۵۴ تنه په کالسي ازموینه کې شامل او ۶ تنه محروم شوي دي.

ددې مؤسسي تر څنګ یو مسلکي کورس هم چې تعلیمي موده لږ یو کال ده تاسیس شوې ده. مسلکي کورس د دوولسمه څانګې د هغه ورغاو د پاره ده چې عوامي د معلمینو په حیث په ښوونځي کې تدریس وکړي.

پدې کورس کې چې اوس اووه ویش تنه شامل دي د معلمی او اصولو تدریس اختصاصي مصاصین د عالي دارالمعلمین د معلمینو او استادانو له خوا تدریس کپړی په عکس کې داسې دارالمعلمین د تخینو شاهزادانو د کالسي تحریري آرمویني یوه صفحه ویني.

د احمد شاه بابا په

لېسه کښي

دا یو اتخني تعلیمي موسسه ده چې په کندھار کښي یې لومړی ځل لاس ته را لدا کړې ده.

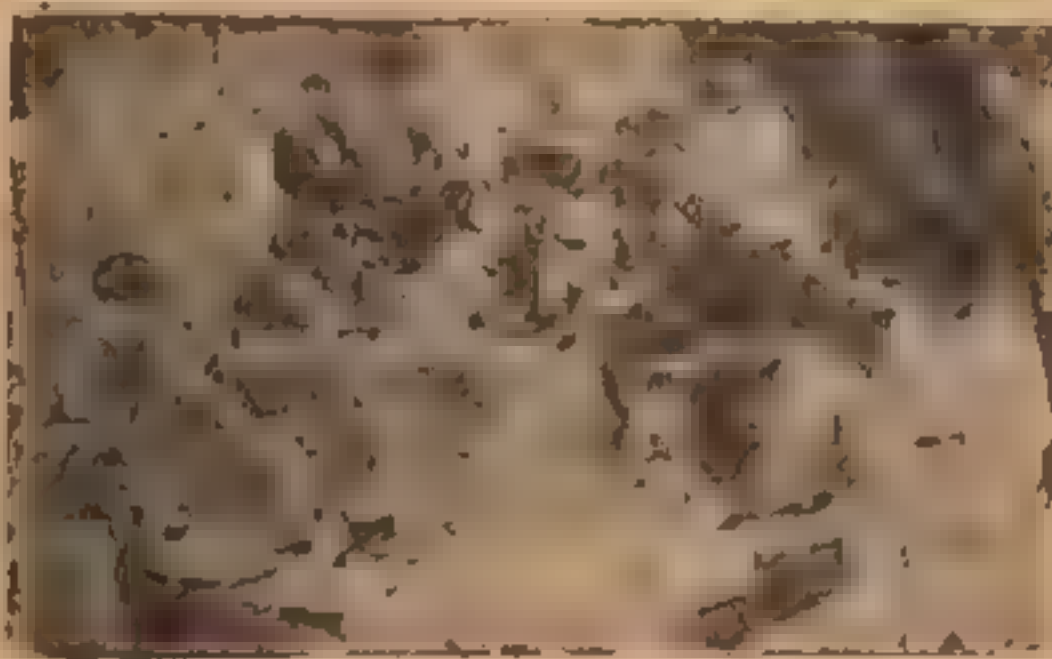
د احمد شاه بابا لېسه په ۱۳۱۷ کال کې تاسیس شوې او اوس ۱۳۵۰ تنه شاګردان لري.

د احمد شاه بابا د لېسې مدیر ښاغلی ګل محمد مشرقي وویل چې د لېسه ۲۴ څانګې لري او زده کوونکي له ۱۰م څانګې څخه تر ۱۲م څانګې پورې په درس بوخت دي.

د احمد شاه بابا په لېسه کې د کالسي آرمویني یوه منظره

د لېسه لابراتوار او کتابخانه هم لري چې زده کوونکي په رسمي وخت او بېله تعلیمي وخته له هغو څخه استفاده کوي.

د احمد شاه بابا په لېسه کې ۴۰ تنه معلمین شته چې کال د احمد شاه بابا د لېسې ۱۷ دوره فارغان

ټولنې ته وړاندې کيږي .

پدې آزموینه کې یوشمیر زده کړونکو د پیلوټو ولا، اوڅخه د جامع په ډول پخوا د پوهنې د وزارت څخه د آزمویښي د تیریدو امر و په اخښي دې هم شامل شوي وه .
دازمویني صحفه په ښه توډوالی دوام کاوه .

د میر وېس لېسه د لومړۍ کچې

د میر وېس لېسې ته په ۱۳۴۱ کال کې د لېسې درجه ورکړه شویده .
مگر لکه چې د هغې لېسې مدیر ښاغلی

محمد نور صدیق زی وویل :

اوس پدې لېسه کې ۷۵۹ تنه زده کوونکي شامل دي خو په آزموینه کې ۶۷۳ تنه شامل شوي دي .

پدې لېسه کې ۴۷ تنه معلمین د زده کونکو د تعلیم او تدریس وظیفه پر غاړه لري چې سو کال په دوو واسو ټولګي څخه ۵۴ تنه شاهزادان فارغ شي .

د لېسې چې د منزل باغ د حمامه سره پر څنګ واقع او ۱۸۰۰ څاګي لري د لېسې د مدیر په قول سو کال دازمویني نتیجه ښه ده .

د زرغونې انا په لېسه کې

د زرغونې انا لېسه د لوی احمد شاه یا با دمور د نامه په ویاړ پاده شوی او د کندهار د لږولو او مړنې لېسه ده چې په ۱۳۲۷ کال کې د ابتدایي په ډول تاسیس شوی وروسته تر هغې چې څو دورې فارغ-الانحصار لای بی ټولنې ته وړاندې کړي دي په ۱۳۳۶ کال کې تر منځنۍ ښوونځي ته ارتقا وکړه او په ۱۳۴۱ کال کې د لېسې درجه ورکړه شوه .

د دغې لېسې مدیر ښاغلی محمد نجی [محمدی] د مړکي په ټارڅ کې وویل پدې

د میر وېس لېسه په لېسه کې د کالونو آزموینې یوه منظره

د زرغونې انا په لېسه کې د کالونو آزموینې یوه برخه

لیسه کی ۵۸۰ تنی زده کړ پانی په درس بوختی دی .

دلپسې څخه ابتدایي دوره یعنی د لومړي ټولنکي څخه تر دې پورې د ابتدایي روزغونې په نامه په ۱۳۴۶ کال کې جلا شوه او د ۱۵ څاڼګي لري چې دا دم څخه تر دوولسم ټولنکي پورې ده .
ښاغلي (محمدي) زیاته کړه چې لیسې ۲۴ معلمین لري چې د لېسانس عالي دارالمعلمین بکلوریا په سوبه دی .

دې لیسې وروسته اردی چې لیسې لېارتمه وکړه تر ولسي ټولنکي دورې د دوولسم ټولنکي فارغ التحصیلانې ټولنې ته وپاندي کړی دی چې د کندهار په ټولو ټولنو پوښتو او څاڼګوي کار کوي .
په کال ۱۳۴۶ کې چې د فارغ التحصیلانې په ټولنه کې خدمت لپاره قدم وړی .

.....

په مشرقی لېسه کښی

دمشرفي ښوونځي دکندهار دښار لومړۍ ښوونځۍ ده چې په ۱۳۰۰ کال کې تاسیس شوی ده خودوري ددې ټولنکي زلمیان لې فارغ التحصیل کړي او ټولنې ته لې وپاندي کړی دی .

وروسته لې په ۴۴ کال کې متوسطي ته اړل او کړه او درې دورې د لې ټولنکي فارغ التحصیلان لې لېسوته ولېږل .

دمشرفي لې لې ته په ۴۸ کال کې دلپسې دوچه ورکړه شوه او د ۱۵ ټولنه زده کونکي درس پکښې وایي .

ددغې لېسې مدیر ښاغلي محمد ابرار ایازی وویل چې د لې لېسې ۸ څاڼګي

دمشرفي دلپسې زده کونکي دازموینې په حال کې

لري چې ۲۰ څاڼګي لې دسهار او پوري لود ما یېمین له خوا د درس بوختی دی .

دلپسې د معلمینو شمېر ۳۴ تنو د رښتیني چې ټوله د کندهار او عالي دارالمعلمین په سوبه دی ده وویل د معلمینو د تدریس اصول د قناعت وړی دی .

د لېسې د پورت مصمون هم لري او هنکار لې د پورتني او د سره زیاته علاقه څرګنده وی خو د پورت میدان او نور وسایل تر اوسه پوري به لري او د احمد شاه بابا دلپسې د پورت (میدان) څخه د استفادې کوي .

ښاغلي (یاري) زیاته کړه د ښوونځي دلپسې په سوبه مجهز لار او اړتیا بحالې ته ضرورت لري او هم موږ پکښې هڅه کوي یو چې د تدریس د وسایلو دده یېمګر تیاروی ژر تر ژره پوره او د هملکې د استفادې لپاره تیاروي .

په عکس کې ناسو دمشرفي دلپسې د شاه کړ د لود کالني د ازموینې د وگورنه لیسې .

په احمد شاهی منځنی ښوونځی کی

احمد شاهی منځنی ښوونځی په ۱۳۱۵ ل.
کی د ابتدایي په ډول تاسیس دوی او د
دوری د شپږم ټولګي فارغانو د
ای ټوانی ته وړاندې کړی دی چې د
ای په لویو کی هم خپل درس ته دوام
ورکړی دی

وروسته ایا په ۱۳۴۱ کال کښی یی
منځنی ښوونځی ته ارتقا وکړه ښاغلی
غلام محمد (۱۸ ګزی) د ښوونځی مرستیال
دوی مرکز کی په اړخ کی وویل اوس ۱۴۸۰
زده کړیان پدې ښوونځی کی شامل دی
چې د ښاغلي غلام محمد ۱۳۷۵ ل. د سر کال
په کالسی آرموینه کی ګډون کړی دی

د احمد شاهی منځنی ښوونځی زده کوونکی د
کالسی آرموینی په حال ک

ښاغلی غلام محمد زیاته کړه چې زموږ ښوونځی ۱۴۳۳ ل. کی لری چې د ښار او ماښین لخوا
آدراس پکښی کپړی .
ده د اوس وویل: چې زموږ په ښوونځی کی برسيره پر وړو معلمانو ډیری پوهی اورسیده
نښوونکی د معلمی سره د وظیفه اجرا کوی .
ښاغلی غلام محمد وویل زموږ د معلمیو او معلمانو شمیر ۴۸ تنو ته رسیری چې ټوله د بکاور یا
او عالي دارالمعلمین په سویه دی .
ددې ښوونځی د ۱۴۳۳ ل. په سر کال ۸۰ تنه فارغان (۱۰۰ تحصیل شوي

په عکس کی تاسو د دغی ښوونځی او شمیر شاگردان د کالسی تحریری آرموینی په حال کی وینی

د فاضل کندهاری په منځنی ښوونځی کی

زموږ د خبریال د فاضل کندهاری د منځنی ښوونځی د کالسی آرموینی جریان له نزدی څخه
کلمی او دوی مرکز کی په اړخ کی چې د ښوونځی د مرستیال سره یی کړی ده پکښی چې د فاضل
کندهاری په منځنی ښوونځی کی ۵۵۰ تنه هلکان شامل او د دغی ښاغلي څخه ۵۰۰ تنه په آرموینه
کی شامل او ۵۰ تنه نور یی د بیر حاصری او ورو وختو ته کله د آرموینی څخه محروم شول

دفاضل کندهاری دمنځنۍ ښوونځي زده کونکي
دآزمويښي په حال کې

دفاضل کندهاري منځنۍ ښوونځي
۱۳۱۳مخالکي لري او زده کونکو ته ۱۴ نه
معلمان تدريس کوي .

اوهم ښوونځي يوسر معلم او يوسر
مرستيال لري دښوونځي مرستيال ښاغلي
سلطان محمد (رحيمي) وويل چي زده
کونکو ته دپه يوه داپر کال په نسبت
دايره بڼه شوي ده دښوونځي سر معلم ښاغلي

سيد عبدالغفار (رؤفي) وويل چي دهالکي نو
دتهامپي سويي بڼه وائي ددوي دخدمت او
د معلمينو دپه تدريس توجه ده .

دلته کاسو پدي عکس کي دفاضل
کندهاري دمنځنۍ ښوونځي دشاگردانو
دکالني تحريري ازمويني يوه صحنه
ويښي .

دعينو په منځنۍ ښوونځي کښي

دعينو ښوونځي چي په ۱۳۴۵مخالي
کال کي دلوړي درجي منځنۍ درجي
ته لوړه شوي ده دکندهار دارلک په
ساحه کي واقع ده .

زهوېد مر کي په اړخ کي چي دښوونځي
دمختبر مي مهاواني مور من رقيه (فيض) سره
وسوه دي ديوي پوښتنې په جواب کښي
وييل :

دغي ښوونځي په اپر تهامپي کال کي
خپله لوړي درجه دپه فارغ التحصيلي و
زرغواني انا لپس ته دتحصيل ددوام لپاره
ايرلي دي

دعينو دمنځنۍ ښوونځي زده کونکي د
آزمويښي په حال کې

دغه راتګه نوموړې زبانه ګړه چې اوس پدې ښوونځي کې ۸۶۳ تنې درس وایي چې دهغې جملې
 څخه ۸۴۰ تنې په ازموینې کې شاملې شوي دي .
 دی د شاگردانو د ازموینې اخیستلو د طرز، د معلمانو پېش آمد او د نجونو د تیاري څخه خوښی
 ښکاره کړه .
 دا ښوونځی هل ځانګی لري .

د کندهار په میخانیکي ښوونځي کې

د میخانیکي ښوونځي د کالني آزموینې
 یوه صحنه

د کندهار د میخانیکي ښوونځي کالني
 آزموینې پای ته ورسېدې او نتایج یې
 شاگردانو ته هر څنګه شول .
 د میخانیکي ښوونځي مدیر ښاغلی
 معتمد نظام (ناصر) دهغه ښوونځي
 د ۱۳۴۹ لمریز کال د کالني آزموینې
 نتیجه دهغه ښوونځي ښاغلی
 ښاغلی (ناصر) وویل چې د کندهار
 میخانیکي ښوونځي ۲۸۴ زده کونکي
 لري چې دهغو له جملې څخه ۲۶۹ تنه
 په ازموینه کې شامل او نور ګان
 محروم شوه .

د دغه جملې څخه ۱۹۸ تنه پر بالي ۶۴ تنه مشروط، ۹۳ تنه محروم او ۲۱ تنه ناکام شوي دي .
 ښاغلی ناصر د اوس وویل چې هر کال له اسم ټولګي څخه ۵۹ تنه هلکان فارغ شوي دي .
 په پورتنۍ څانګه کې د میخانیکي ښوونځي د کالني آزموینې یوه صحنه لیدل کیږي .

همداسې د کندهار په ۲۹ لومړیو ۸۶۱ کلیوالي ښوونځیو کې ازموینه په ډیر منظم ډول د
 لودوالي په حال کې جریان درلوده .
 همداسې د پوهنې یوې منبع د کندهار د پوهنې د عمومی ښې د څلور څلور په هکله وویل :
 په تیر ۴۹ کلونو کې ۲۵۰۰۰ تنه او په هر کال کې نژدې ۴۶۰ تنه زده کونکي د پوهنې د زده
 کونکو په شمیر بالدي زیات شوي دي .
 په کندهار کې د پوهنې یوې منبع وویل چې په کندهار کې د پوهنې بنسټ په ۱۳۰۰ کال کې
 ښه ښودل شو او هغه وخت یوه ښوونځی د تجارت د ښوونځي په نامه په کندهار کې تاسیس شوه .

منبع داهم وويل چي دغي [بنوونكي هغه
وخت ۴۰۰ كنه شاكردان درلوده او د مرحوم
مولوي صالح محمد له خوا اداره كېده .

منبع غركنده كچه چي ددغي بنوونكي د
جوړېدو نه وروسته چي اوس د مشرقي د لېسې
په نامه يادېږي او په تير تعليمي كال كښي
له متوسطه څخه لېسې ته جگه شوه دوه نور
لومړني بنوونكي [د اردرالي بنوونكي] او
د [كنج بنوونكي] په نامه د كندهار په ښار كښي
يوه په بل پسې كلاس شوه .

منبع د يوې مركي په اړخ كي وويل تر
۱۳۰۰ كال دمنځه په كندهار كي په رسمي توگه
كوم بنوونكي او تعليمي موسسه نه وه موجوده .

د ۴۹ كلونو په تيرېدو سره د كندهار په
پوهنه كي له پوي خوا د كميت او د بلي خوا

د كميت په لحاظ د ير مهم تغير منځ ته راغي
چي دهغه په اساس يولړ لومړني بنوونكي ،
لومړي ښار په حوزو كي او وروسته د كندهار

په مربوطاتو كي تاسيس شولي او د كلونو په
تيرېدو سره دغه بنوونكيو له لومړني سويي
څخه د متوسطي او بيا د لېسې په درجه ارتقا
و كړه .

اوس په كندهار كي څلور لېسې د متوسطي
۴۹ لومړني بنوونكي او ۸۶ كليوالي بنوونكي
شته چي ټول ۲۵۰۰۰ كنه ځانگان اولهولي
په درس پكښي بوخت دي .

د ۱۳۴۸ او ۱۳۴۹ تعليمي كال په موده كښي
د كندهار د پوهني په چوكاټ كي دري لېسې
نوي جوړېږي او (۱۱) لومړني بنوونكي د
متوسطي په درجه ارتقا كوي او هم ډير
لومړني بنوونكي ډير كليوالي بنوونكي
نوي جوړېږي .

په آخر كي منبع وويل
سر كال د كندهار د ولايت د
مربوطه لېسو څخه ۲۴۴ كنه
فارغ التحصيلان لرونكي جامعي
توپاندي شوه .

فلسفي درس

يو شاعر وويل كله چي موږ
زده كولو او مړي كال د فلسفي
په ويلو شروع وكړه نو موږ او
زمونږ استاد دواړه د فلسفي مطالبو نه
ښه تر ادرك كسپاي شوي او
پوهيدو په دوهم كال كي يوازي
زمونږ استاد پوهيدی نه موږ مگر
په دريم كال كي نه زموږ استاد
پوهيدی او نه موږ [د يادې ياد]

د زرغوني لېسې زده كچه ياني د لاهراتوار
په ځانگه كي د لوست په حال كي ليدل كيږي .

طاقت دجهان دهغه لوی توان و قدرت څخه ځان خلاص کي چي هغو د کړي
دولسو او پرا کثريت باندی حکمراني کول او پدي واسطو کي داسي لاهم وه
چي دغو سوداگرو په مضايله تر مونږ شل چنده بلکي ډير بالاوه خودوی نسوي
کولاي چي داروپا ددي استعمارگر دولت په مقابلو راوپاڅيري په هغه وخت
کي يوازي همدا افغان پولس وچي داکارتي وکي .

۵۲ کاله دمنځه چې موږ خپل د اطمینان حق چې د څه وخت د پاره مو د لاسه و تللی و بېرته
آر لاسه کاوه زموږ جنگي او دفاعي وسائل داسه همارگر انگلیس و جنگي وسایلو
ته د آس لاس حکم درلود، خو موږ د خپل ملي قدرت او اتحاد او شهامت و مر د انگلی
په زور هغه کار وکړ چې پر زړه در توب او همپرانه مو هغه وخت پېر و آزادی
خوښو و لکړ و لاسو نو دار و پاتې شخړه و لاسونو په شمول د آس لاسونه پورته کړه
او زموږ د کار نه یوازې دا چې مو پاتې د خپلو واسه شخړه منان کړ و بلکې دا هغه
درس و چې د ایشیا اکثر و لاسونو ته مو ور شروع کړ او د زمانې په مرور سره ئې
د جهان آدر و برخونه هم سرایت وکړی همدا دی چې بد اشلمه پېرې کې د جهان
ولسونو یو په بل پسې و آزادی ته در سېدل او آس چې هغه د جهاني اوی قوت
شخړه ن انگلیس او د نړۍ خونو را ستعمار گر دولونه د غاړو سره حساب وکړی

زوهغه خپله چار دیوالی به

ورپانه وی کومه چی داری

دانیل ویزیا پخوانی جمهور و رئیس دکتور و سرکار نو
چی دانیل ویزیا دآزادی له قهرمانانو او د نړۍ لوی
شخصیت و د جوزایه ۳۰ نېټه د شپې وفات شو .

۱۶ جغرافیہ کی پوٹری ددوی

به خيال او نوم و ثبت ده

دی چپی نهه شپنه کلن فو پادی وختو کی دهنی
ناروغی په اثر چپی د وینې د زیات فشار او د پښور کړود
فعالیت نقصان په نسبت ور پښه دوی وده د جاسار نا په یوه

موږن ددي ټيڪمري

اویسی ورغھی دتلمین به ترخ

کی ہمدوی خپلو سر تیر و

ایک سالہ نو لہ چہ دہی سران

اقتصادستان دپاره ای دسر -

1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 26

کے عرا و خولہ و غیرہ کے لئے

١٠٠٠

پری دی د احقر ام الود و الودی

پایان

جهان د او زور جا او غوښته

در آیه ۴۰

رقعتوں کی ۱-تری شویو

دكتور-وڪار نو پوره

دوہویشٹ کا لہ دھلفہ دیوان

جمہوریہ روس پہ حیث وظیفہ

اجرا کرد.

۱۹۶۷-۶۸ کال نه راپدې

خواجہ خلیل اول اختیارات

پیشانی و سر را با دستمال مرطوب تمییز و پاکیزه کنید.

چپی مشری جی جی رال - وها ر تو

یادگار لعل جگر و لاله ایزدی
نعل ایستاده و کعبه ایستاده

مرحوم دکنور عبدالرحیم
سوکارنو

[۷]

د خپلواکۍ څلي